

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-75>

**OBJECTIVES OF ADMINISTRATIVE LAW SUPPORT
FOR THE INSTITUTIONAL CAPACITY
OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES**

**ЦІЛІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Krahlevych O. V.

*External Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Краглевич О. В.

*здобувач
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Побудова функціонально та інституційно спроможної територіальної громади полягає у створенні механізмів із забезпечення надання публічних послуг на належному рівні, залученості громадськості та суспільства до ухвалення управлінських рішень та розвитку демократії та свободи.

Метою формування інституційно спроможних територіальних громад є забезпечення високого рівня якості надання публічних послуг населенню. Це досягається шляхом об'єднання дрібних адміністративно-територіальних одиниць у більші та економічно сильніші громади, які здатні ефективніше виконувати функції місцевого самоврядування. Одним із ключових принципів, що лежать в основі цього процесу, є принцип «економії на масштабах». Збільшення розмірів громади дозволяє оптимізувати витрати на утримання адміністративного апарату, інфраструктури та інших ресурсів, що у підсумку сприяє раціональному використанню бюджетних коштів.

Крім того, великі об'єднані громади мають ширший доступ до фінансових ресурсів, включаючи державні субвенції, інвестиції та міжнародну технічну допомогу. Це, своєю чергою, підвищує їхню спроможність розробляти та реалізовувати проекти місцевого розвитку, покращувати якість соціальних, освітніх, медичних, адміністративних та інших послуг. Інституційна спроможність громади передбачає наявність ефективної

управлінської структури, професійного кадрового потенціалу, сучасних інструментів управління та чіткої нормативно-правової бази, що регулює діяльність органів місцевого самоврядування.

Таким чином, створення інституційно спроможних територіальних громад є не лише адміністративною реформою, а й важливим кроком до підвищення добробуту населення, зміцнення місцевої демократії та сталого соціально-економічного розвитку регіонів.

Аналіз практики функціонування ефективних територіальних громад у різних країнах світу свідчить про те, що найбільш результативно органи місцевого самоврядування працюють у громадах із чисельністю населення від 25 до 250 тисяч осіб. Саме в цьому діапазоні спостерігається оптимальне співвідношення між масштабом управління, доступністю послуг для мешканців та ефективністю використання фінансових і адміністративних ресурсів. Такі громади мають достатній людський і економічний потенціал для забезпечення високої якості публічних послуг, розвитку інфраструктури, реалізації інвестиційних проєктів і впровадження інновацій. Водночас вони залишаються досить компактними, щоб забезпечити належний рівень залучення громадян до процесів управління та зберігати тісний зв'язок між владою і населенням. Отже, формування територіальних громад у межах зазначеного демографічного діапазону може розглядатися як один із ключових чинників забезпечення їхньої інституційної спроможності та ефективності місцевого самоврядування [1].

У процесі укрупнення територіальних громад спостерігається тенденція до підвищення їхньої спроможності надавати широкий спектр публічних послуг, включаючи капіталомісткі та інфраструктурно складні напрями, такі як охорона здоров'я, освіта, комунальне господарство, транспортне забезпечення тощо. Великі громади, завдяки розширеній фінансовій базі, кадровим ресурсам та організаційним можливостям, здатні не лише забезпечити стабільне функціонування базових сервісів, але й інвестувати у розвиток нових послуг вищої якості. Це створює умови для зростання рівня добробуту населення, підвищення конкурентоспроможності територій та ефективнішого використання ресурсів.

Водночас, наукові дослідження та зарубіжна практика звертають увагу на потенційні ризики, пов'язані з укрупненням

громад. Зокрема, існує ймовірність зростання витрат на адміністрування, логістику, обслуговування віддалених населених пунктів, а також збільшення управлінської складності. Це може знижувати очікувану ефективність від об'єднання. Отже, хоча укрупнення територіальних громад справді підвищує їхню інституційну та функціональну спроможність, цей процес потребує ретельного планування, врахування місцевих особливостей і збалансованого підходу до управління публічними фінансами та ресурсами.

Аналіз практичної реалізації реформ місцевого самоврядування в європейських країнах демонструє, що в більшості випадків укрупнення територіальних громад та посилення їхньої інституційної спроможності супроводжувалося суттєвим підвищенням якості надання публічних послуг. Зокрема, об'єднані громади отримали змогу більш ефективно використовувати фінансові, людські та організаційні ресурси, що позитивно вплинуло на доступність, різноманітність та якість сервісів для населення. Реформа децентралізації сприяла зміцненню управлінського потенціалу на місцях, покращенню системи управління, прозорості прийняття рішень та більшій відповідальності органів місцевого самоврядування перед громадянами. У багатьох країнах також спостерігалось зростання довіри населення до місцевої влади та активізація громадської участі у вирішенні питань розвитку територій. Отже, європейський досвід підтверджує, що послідовне проведення реформ з укрупнення громад та розширення їхніх повноважень створює передумови для формування ефективної системи місцевого самоврядування, здатної задовольняти потреби мешканців на якісному рівні [2].

Підвищення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування у контексті розвитку демократії участі має подвійний характер. З одного боку, в умовах укрупнення територіальних громад і розширення функціональних повноважень органів місцевого самоврядування зростає рівень відповідальності за надання публічних послуг, що, своєю чергою, стимулює зростання громадського інтересу до місцевої політики. Громадяни починають активніше стежити за діяльністю місцевої влади, виявляють більшу зацікавленість у прийнятті рішень, що безпосередньо впливають на їхнє повсякденне життя. З іншого боку, у великих і густонаселених громадах створюються

сприятливі умови для розвитку політичної культури, проведення змістовних публічних дискусій і налагодження ефективної комунікації між владою та громадянами. Це сприяє підвищенню рівня залучення населення до процесів місцевого врядування, зміцненню механізмів громадського контролю та формуванню сталих інститутів демократії участі, що є важливою складовою ефективною системи місцевого самоврядування [3].

Література:

1. Санжаревський І.І. Політична наука: словникдовідник, 2010. 61 с.

2. Сизоненко О. В. Проблеми формування спроможних територіальних громад в умовах процесу децентралізації. *Експериментальні та теоретичні дослідження в сучасних науках*: матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції 5 серпня 2018 р. у м. Суми. 2018. Т. 2. С. 92-95. URL: http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2114/1/05.08.2018_Tom_29396.pdf

3. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. Київ : НІСД, 2016. 61 с.